

Een buitenkansje

De sleutel lag onder de bemoste mat bij de groen aangeslagen achterdeur, precies waar ze hem de vorige keer had achtergelaten. Nu Nederland alweer een jaar verlost was van de Duitse bezetters, waren mensen minder voorzichtig geworden en hingen er weer touwtjes uit de brievenbussen. Celia aarzelde en bekeek de roestige sleutel in haar hand in het licht van de olielamp. Hoe zou het huis er vanbinnen uitzien? De afgelopen weken was ze iedere dag quasinonchalant langs het huis gelopen en als ze dacht dat niemand keek, was ze achterom gelopen om door een scheur in het krantenpapier, dat de ramen bedekte, naar binnen te gluren.

Haar hand trilde toen ze de sleutel in het slot stak. Haar eerste echte woning, alleen voor haar en Jan. Al sinds haar twaalfde had ze verlangd naar een plek die ze zelf in kon richten en waar ze zelf de baas was. Niemand die haar opdroeg de ramen te lappen, de vloer te boenen of aardappelen te schillen en niemand die erop lette waar ze heen ging en hoe laat ze weer thuiskwam.

Het slot gaf mee, de deur schraapte over de vloer en onthulde een kleine keuken, waar het rook naar schimmel en stof. Haastig sleepte ze haar koffer naar binnen, zette er de meegebrachte emmer met schoonmaakspullen naast en deed deur achter zich dicht. De kring van licht rond de lamp onthulde een met een dikke stoflaag bedekt fornuis en een eenvoudig aanrecht, waarop een grillig patroon van ingedroogde muizenkeuteltjes was getekend.

Voorzichtig liep ze door de keuken naar de woonkamer. Ze waren vergeten de meubels met een laken te bedekken en alles was even grijs van het stof, maar eenmaal schoongemaakt zouden ze voorlopig voldoen. In licht van de olielamp vond ze de deur bij de hal en zonder hoop probeerde ze de lichtschakelaar. Nou ja, waarschijnlijk was het beter als er op dit tijdstip geen licht door de beplakte ramen schemerde. Iemand zou op het idee kunnen komen te controleren of alles goed was en dat had ze liever niet. Morgen was vroeg genoeg.

Ze liep de trap op en inspecteerde de slaapkamers die er al even verlaten uitzagen als de rest van het huis, de bedden met een grauwe spreid bedekt. Ze koos de grootste van de twee en ging aan de slag. Met een bezem, die ze vond in de inloopkast beneden, veegde ze voorzichtig het stof aan de kant. Ondanks de bedompte lucht in de kamer, besloot ze het raam dicht te laten. Ze bracht haar koffer naar boven, haalde er een warme trui uit en legde die opgevouwen op de vloer zodat die dienst kon doen als kussen. Haar mantel kon zolang als deken fungeren.

De vloer was niet zo comfortabel, maar uit hygiënisch oogpunt vele malen beter dan het bed. Eenmaal languit op de slaapkamervloer van haar nieuwe huis kon ze de slaap niet vatten. Het bonken van haar hart overstemde de geluiden van het huis. Was Jan maar hier; dan had hij haar op haar gemak kunnen stellen met zijn grapjes. Met hem in de buurt hoefde ze nooit ergens bang voor te zijn. In gedachten zag ze hem al in de slaapkamer staan, zijn uniform op een knaapje aan de kastdeur en zijn sokken als twee slordige propjes onder het bed geschopt. Nog heel even geduld. Aan het einde van de maand kreeg hij verlof en dan zou hij haar aantreffen in dit huis, dat dan hopelijk helemaal van hen alleen was. Ze zou ervoor zorgen dat het weer fris en schoon werd, er een gezellig thuis van maken met een genoeglijk brandende kachel, luxe dikke gordijnen en pluche kussens op de stoelen.

Het was stil. Of hoorde ze daar iets kraken? Ze had de deur toch weer op slot gedaan? Ze luisterde ingespannen, maar ze hoorde verder niets en haar gedachten dwaalden af naar Moeder. Ze moest haar morgen vertellen dat ze het huis uit ging. Ze zou het niet leuk vinden, maar ze zou wel bijdraaien. Ze kon in de ochtenden in de winkel blijven helpen, als Moeder dat wilde. Dat was best gezellig. Daarna kon ze zelf voor haar eten zorgen, zodat Moeder een mond minder te voeden had als ze zo meteen het kostgeld van Jan en haar moest missen. Ze hoefde zich niet schuldig te voelen, toch? Ze was vierentwintig en ze had het recht op een eigen huishouden, zonder iemand die de hele tijd op haar vingers keek. Zij kon het ook niet helpen dat er een schrijnend tekort aan woonruimte was.

Opnieuw kraakte er iets, gevolgd door een hoge piep. Een krakend scharnier? Een rondscharrelende muis? Ze was niet bang voor muizen en ze geloofde niet in geesten en spoken. Ze probeerde niet te denken aan de verhalen van de dorpelingen, die fluisterden dat de geesten van de vorige bewoners nog rondwaarden in dit huis. Er hadden NSB'ers gewoond, die waren gevlucht in het laatste oorlogsjaar. Ze waren nooit teruggekeerd. Sommigen zeiden dat de man des huizes was vermoord en dat zijn vrouw en kinderen op hun vlucht naar Duitsland waren omgekomen bij een bombardement. Anderen waren ervan overtuigd dat ze in een van de gevangenkampen zaten. Ze huiverde en zei streng tegen zichzelf dat het uiterst onwaarschijnlijk was dat ze hier ooit, dood of levend, terug zouden keren.

Toen het grauwe daglicht eindelijk door de kranten drong en de rusteloze, bange uren belachelijk maakte, rekte Celia haar pijnlijke spieren uit en ging aan het werk. Ze begon met de keuken, haalde de kranten van de ramen, veegde de vloeren, boende het aanrecht met groene zeep en soda en verwijderde alle spinnenwebben en hun harige, zwarte eigenaren met haar ragebol. Haar adem stootte in witte wolkjes voor haar uit, maar ze had het niet koud. Toen het fornuis glom en de ketel met zand schoon was geschuurd, zette ze water op voor koffie en ging ze even zitten op de houten stoel die ze juist met een nat doekje afgenomen had. Tevreden keek ze om zich heen. Als ze terugkwam van haar werk in de winkel, zou ze aan de slaapkamer beginnen.

De woede van Moeder viel over haar heen, nog voordat ze haar jas aan de kapstok had kunnen hangen. Hoe had ze het in haar hoofd gehaald midden in de nacht het huis uit te sluipen en waarom had ze niemand had verteld waar ze heen ging? En geen haar op haar hoofd die geloofde dat een jonge, kinderloze vrouw, wier man als beroepsmilitair zo veel van huis was, een huurwoning toegewezen had gekregen, terwijl de nood zo hoog was dat er twee of drie gezinnen in één huis moesten wonen; vaak in een veel kleinere woning dan die van haarzelf.

Moeders tirade werd onderbroken door het belletje van de winkeldeur, die de eerste klant van de dag aankondigde en Celia haastte zich naar de winkel, terwijl Moeder zich terugtrok in de keuken en zich de verdere dag niet liet zien. Opgewekter dan in de voorgaande maanden, stoffte Celia de planken met conserven, schikte de groenten in de kisten, lapte de winkelruiten en schreef de aanbieding voor sperziebonen opnieuw met krijt op het bord achter de toonbank. Tegen het middaguur liep ze naar haar nieuwe huis en was opgelucht dat ze het precies zo aantrof als ze het had achtergelaten.

Na het middageten maakte ze kennis met de burens en vertelde hun dat zij en Jan de nieuwe huurders waren. Ze reageerden verbaasd, maar vriendelijk en boden aan te helpen met het uitkloppen en wassen van de gordijnen. Het was fijn, vonden ze, dat het huis nieuwe bewoners kreeg. Ze vroegen waarom het al zo lang leeg stond, terwijl er zoveel mensen waren die een woning nodig hadden en ze hadden zich afgevraagd of het pand misschien onbewoonbaar was verklaard. Die dichtgeplakte ramen gaven het zo'n verlaten indruk. Dat kwam de buurt niet ten goede.

Opgelucht ging ze met de slaapkamer aan de slag. Nu kon ze de ramen opendoen en de kranten weghalen zonder dat er vragen werden gesteld.

De dagen erna bracht Celia door met het uitkloppen van dekens, het wassen van het beddengoed, het lappen van de ramen en het schilderen van de afgebladderde kozijnen. Na een dag hard werken, viel ze als een blok in slaap in het verschoonde bed zonder aan geesten of inbrekers te denken. Ze schreef een lange brief naar Jan met hun nieuwe adres en vroeg hem het huishoudgeld en het geld dat hij kon missen voor de huur naar dit adres te zenden. Kort daarna ontving ze zijn enthousiaste reactie met voldoende geld voor de borg en de huur.

Ze telde het geld dat Jan haar had gestuurd. Een huurprijs van veertig gulden per maand leek haar redelijk, plus tien gulden voor de borg. Ze stopte vijftig gulden in een envelop, waarop ze haar naam en adres schreef en likte hem dicht. Ze stopte hem in haar tas en wandelde ermee naar de woning van meneer Corduroy, de huisbaas. Hij verhuurde een tiental woningen, wist ze, zat in het bestuur van de plaatselijke bank en was wethouder in het gemeentebestuur. Met opzet kiende ze haar bezoek zo uit, dat hijzelf aan het werk was. Ze had nog geen behoefte aan een ontmoeting.

Kort nadat ze de klopper op de deur had laten vallen, werd er opengedaan door een jonge vrouw in het uniform van huishoudster. Ze stelde zich netjes voor, legde uit waar ze voor kwam en overhandigde haar de envelop met het verzoek deze aan de heer des huizes te geven. Het meisje glimlachte en beloofde ervoor te zorgen.

In de week na haar bezoek aan de huisbaas, was ze boven bezig met het strijken van de gordijnen, toen er werd aangebeld. Zachtjes liep ze naar beneden en keek door het kijkgaatje in de deur. Ze schrok: het was de huisbaas! Ze knielde achter de deur en hield zich muisstil, terwijl ze bad dat hij haar oog niet

door het kijkgaatje had gezien. Hij belde nog een keer en na een poosje hoorde ze hem achteromlopen. Gelukkig had ze de achterdeur op slot gedaan. Nu keek hij vast onder de mat. Had hij een eigen sleutel? Ze hoopte van niet en ze nam zich voor meteen de volgende dag een ketting aan de binnenkant te monteren.

Ze hoorde hoe hij de klink probeerde en even later weer terugliep naar de voorkant van het huis. Ze voelde zich belachelijk zoals ze daar op de mat geknield zat. Misschien moest ze gewoon opendoen. Hij had nu toch gemerkt dat ze een keurige huurder was? Hij moest de blinkende ramen en het vers gelakte hout toch opgemerkt hebben? Nee, ze durfde de confrontatie nog niet aan en bleef daar zitten tot ze er zeker van was dat hij weer was vertrokken.

Dat weekend had Jan eindelijk vier dagen verlof en Celia wachtte vol spanning zijn komst af. Ze gooide de deur open toen hij met zijn weekendtas voor de deur stond en vloog in zijn armen. Nu was haar geluk compleet. Trots en uitgelaten liet ze hem kamer voor kamer hun nieuwe huis zien en ze genoot van zijn verbazing en blijdschap. Die avond dekte ze de tafel voor twee personen en stookte ze de kolenkachel op. Ze praatten en lachten en maakten plannen voor het kopen van een nieuw vloerkleed en een buffetkast voor het servies.

Het was een heerlijk weekend en Jans vrije dagen vlogen voorbij tot er op maandagavond, de avond voor zijn vertrek, werd aangebeld. Celia was bezig de tafel te dekken en Jan opende de deur. Ze hoorde een zware mannenstem en daarna die van Jan die antwoord gaf. Ongetwijfeld meneer Corduroy, de wethouder en huisbaas. Ze schrok, nu kwam het erop aan. Ze deed haar schort af, streek haar rok glad en dwong haar lippen in een zelfverzekerde glimlach toen Jan de deur van de woonkamer opende voor de keurig geklede, ietwat gezette Corduroy. Ze namen plaats bij de kachel en Jan bood de hem een borrel en een sigaar aan.

'U komt voor het huurcontract?' vroeg Jan. 'Celia heeft me verteld dat dat nog getekend moet worden, maar aangezien ik veel van huis ben, is dat er nog niet van gekomen.'

Corduroy trok zijn wenkbrauwen op en keek van Jan naar Celia en weer terug.

'Huurcontract, meneer?' Jan knikte en Corduroy vervolgde: 'Er is geen huurcontract, want dit huis is helemaal niet te huur.'

Jan keek vragend naar Celia.

'Maar wij huren het toch?'

Corduroy schudde zijn hoofd.

'Nee meneer, u woont hier illegaal.'

Nu mengde Celia zich in het gesprek.

'Maar ik heb u vorige week de borg en de huur gebracht!'

'U heeft mij vijftig gulden gegeven, die ik zal houden ter compensatie voor het gebruik van mijn huis en u krijgt drie dagen de tijd om uw boeltje te pakken.'

'Maar dat kan toch niet zomaar? Wij zijn keurige huurders en dit huis staat al ruim een jaar leeg, terwijl zoveel mensen zonder woning zitten!' Celia glimlachte vriendelijk naar Corduroy. Jan keek haar niet-begrijpend aan.

'Dat kan wel zo zijn, mevrouw,' zei Corduroy bars, 'maar ik ben de eigenaar van deze woning en dit huis is niet te huur.'

'En waarom niet, als ik vragen mag?' vroeg Celia liefjes. Jan had zijn hoofd in zijn handen laten zakken en schudde zacht zijn hoofd. Corduroy trok aan zijn snor. Nu had ze hem te pakken.

'Ik ben u geen verantwoording schuldig, mevrouw', probeerde hij nog.
Celia rechtte haar rug en haalde even diep adem.

'In dat geval, meneer Corduroy, doe ik u een voorstel. U bezorgt ons maandag aanstaande een getekend huurcontract en wij vertellen niemand over het lijk dat in de tuin bij dit huis begraven ligt.'

Jan kwam met een ruk overeind en keek van Celia naar Corduroy, die wit was weggetrokken.

'Ja, meneer Corduroy, ik heb uw geheim ontdekt. Of eigenlijk was het de hond van mijn zus, die als een bezetene tussen het onkruid ging graven terwijl ik door het raam naar binnen gluurde.' De wethouder kreeg een rode kleur en Celia ging verder. 'Het is de vorige huurder, nietwaar? Misschien bent u niet zelf de moordenaar, maar het lijkt me dat het uw politieke carrière geen goed doet als er een lijk in uw tuin wordt gevonden.'

Corduroy keek haar ontzet aan en zei niets. Hij leek zijn opties af te wegen. De politie inschakelen was natuurlijk uitgesloten. Er was maar een mogelijkheid, wist Celia, een manier om zijn geheim verborgen te houden en zijn politieke carrière veilig te stellen. Ze had er lang over nagedacht, toen ze eenmaal besloten had hier te gaan wonen. Beter een huis met een lijk in de tuin, dan helemaal geen huis. Of zou Corduroy nog een troef achter de hand hebben? Haar knie bibberde licht.

Na lange tijd knikte de wethouder langzaam.

'Ik denk dat ik wel genoeg kan nemen met veertig gulden in de week', zei hij zacht. Daarna stond hij op en liep naar de deur. 'Schikt maandagavond u? Zeven uur?'

Celia knikte en toen de wethouder de deur achter zich dicht had getrokken, liet ze haar ingehouden adem ontsnappen en glimlachte triomfantelijk naar Jan. Hij trok een vies gezicht, maar ze meende ook bewondering in zijn blik te zien.

'Ik had zo gedacht dat we deze zomer maar eens een deel van de tuin moesten betegelen', zei Celia opgewekt.